

گزارش کار گروه‌های تخصصی

گروه ریاضی، آمار، و کامپیوتر

فعالیت‌های این گروه از ۱۵ آبان تا ۲۰ بهمن ۱۳۵۹ به شرح زیر بوده است:

۱- تهیه یازده متن نامه متفاوت در جواب پرسشنامه‌ها. برای نزدیک به ۵۵۰ نفر از اعضای هیئت آموزشی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی برحسب نوع ترجمه یا تألیف و خصوصیات آنها یکی از این یازده متن تکمیل و ارسال گردید.

۲- بررسی پرسشنامه‌های جدیدی که به گروه واصل شد و همچنین رسیدگی به تقاضاهای جدید تألیف و ترجمه یا تغییر کتاب و پاسخ‌گویی به مراجعات و سؤالات و سعی در حل مشکلات و مسائلی که افراد در زمینه تألیف و ترجمه داشتند. مشارکت و همکاری با سایر گروه‌های تخصصی، توضیح فعالیتها و تجربیات گروه ریاضی به آنان.

۳- برنامه‌ریزی و سازمان دادن کارها، بخصوص کار داوری نمونه‌های تألیف و ترجمه: برای هر يك از نمونه‌ها يك زونکن اختصاص داده شد و مشخصات کتاب و سایر مطالب مربوط در آن ثبت و ضبط گردید. در ازای دریافت نمونه‌ها به صاحبان آنها برگ رسید داده شد. حدود ۷۵ نفر از اساتید تهران و شهرستانها برای رسیدگی و داوری نمونه‌ها از ۶ تا ۱۴ دیماه بسیج شدند و به هر يك چند نمونه جهت بررسی داده شد. از داوران خواسته شد که آنها را دقیقاً مطالعه کنند و نظرات خود را بروی متن نمونه و همچنین فرمی که تهیه شده بود درج کنند. حدود ۷۰ درصد از کار داوری در این مدت انجام شد و بقیه به ترتیبی که واصل شد در مورد آنها داوری انجام گرفت. سپس اعضای هر يك از زیر گروه‌ها طی چندین جلسه نمونه‌های ارسالی و نظریات داورها را در مورد یکایک آنها بررسی و از نظر داخلی گروه، با توجه به

کیفیت کار، طبقه‌بندی نمودند. برنامه زمان‌بندی شده برای هر يك از کتابها نیز تعیین شد.

۴- آرای داوران روی نسخه دوم نمونه تألیف یا ترجمه درج گردید.

۵- برای سرپرستان دانشگاهها و مؤسسات آموزشی عالی نامه‌ای مبنی بر قبولی ترجمه یا تألیف افراد و نحوه ادامه کار و کمک به مترجمان و مؤلفان فرستاده شد.

۶- شش متن نامه مفصل شامل نکات و راهنمایی‌های لازم در مورد پاسخ به نمونه‌های تألیف و ترجمه تهیه گردید. برای هر يك از افراد یکی از این شش نامه، همراه با نمونه ترجمه یا تألیف که نظرات داور روی آن منعکس شده بود ارسال گشت.

۷- فعالیت در مورد واژه‌ها: به انجمن ریاضی ایران در تهیه و تدوین يك واژه‌نامه جامع ریاضی و آمار کمک گردید. این واژه‌نامه با بیش از ۲۰۰۰ واژه تهیه گردید و نسخه‌ای از آن برای کلیه بخشهای ریاضی و آمار و کامپیوتر ارسال شد تا مورد استفاده مؤلفان و مترجمان قرار گیرد.

۸- برنامه‌ریزی کار ویرایش کتابها: بدین منظور با عده‌ای از همکاران دانشگاهی آشنا به فن ویرایش و همچنین بادویراستار در این زمینه مذاکره شد. قسمت ویرایش هم اکنون با سه نفر تمام وقت و دو نفر پاره وقت مشغول فعالیت است. ویراستار با تجربه در این زمینه بسیار کم است و می‌توان گفت که کلیه افرادی را که ممکن بوده گرد آورده‌ایم، البته این گروه احتیاج به چند ویراستار دیگر دارد.

یادداشت‌هایی جهت کمک به همکاران در زمینه آئین نگارش و رسم الخط تهیه شده است که پس از مشورت‌های لازم با دیگر صاحب‌نظران و تکمیل آنها در اختیار مؤلفان و مترجمان قرار خواهد گرفت.

گروه شیمی و مهندسی شیمی

گروه شیمی و مهندسی شیمی در خواست ترجمه و تألیف کتابهای پیشنهادی اعضای هیئت علمی دانشگاهها را در دو مرحله مورد رسیدگی قرار داد. در مرحله اول پیشنهادهای ترجمه بررسی گردید که گزارش کامل آن در زیر خواهد آمد. مرحله دوم پیشنهادهای تألیفی بود که با توجه به اینکه اطلاعات کافی در مورد شخص مؤلف و کتاب مورد تألیف در پرسشنامه قبلی داده نشده بود و در ضمن متقاضیان مایل به تألیف کتابی بودند که در حقیقت گردآوری از چند کتابی است که ترجمه کامل آنها در حال حاضر

است که یا تقاضایی جهت ترجمه و تألیف نکرده اند و یا پس از تماس با ایشان انصراف خود را از این کار ابراز داشته اند و یا اصولاً واجد شرایط نبودند. مابقی که بالغ بر ۳۳۸ پرسشنامه بود مورد بررسی دقیق اعضای شاخه های مختلف گروه قرار گرفت و در حال حاضر ۳۳۸ نفر مشغول ترجمه ۱۹۲ کتاب می باشند. در اینجا تعداد کتابهای تصویب شده در هر يك از شاخه های شیمی ذکر می گردد:

- ۱- شاخه مهندسی شیمی ۳۵ کتاب
- ۲- شاخه شیمی آلی ۴۱ کتاب
- ۳- شاخه شیمی فیزیک ۴۱ کتاب
- ۴- شاخه شیمی تجزیه ۱۸ کتاب
- ۵- شاخه شیمی عمومی ۱۶ کتاب
- ۶- شاخه شیمی پلیمر ۱۶ کتاب

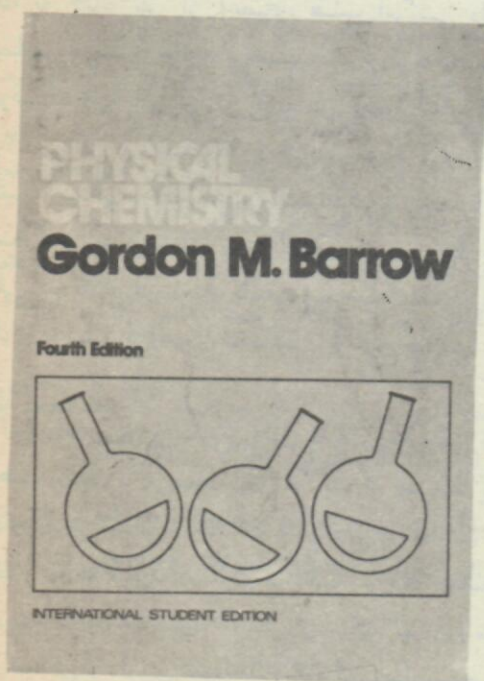
در دست تهیه می باشد، از اینجهت پرسشنامه جدیدی همراه با لیست کامل کتابهایی که تاکنون در شاخه های مختلف گروه شیمی و مهندسی شیمی جهت ترجمه به تصویب رسیده است و لیست کتابهایی که تاکنون در سطح کشور ترجمه و تألیف شده و منتشر گردیده است به کلیه دانشکده های شیمی و مهندسی شیمی دانشگاههای کشور ارسال گردیده است که پس از تکمیل و عودت آن به این کمیته پیشنهادهای آن در زمینه تألیف مورد بررسی قرار خواهد گرفت. لازم به یادآوری است که در شماره آینده نشر دانش لیست کتابهایی که تاکنون در زمینه شیمی و مهندسی شیمی ترجمه و تألیف شده و منتشر گردیده است به طور کامل خواهد آمد. در مورد اول یعنی بررسی پیشنهادها ترجمه، از مجموع ۶۲۴ پرسشنامه ای که اعضای هیئت علمی در رشته های شیمی و مهندسی شیمی پر نموده اند ۲۸۶ پرسشنامه مربوط به کسانی بوده

معرفی چند کتاب از گروه شیمی و مهندسی شیمی

برای آشنا کردن همکاران کمیته ترجمه و تألیف و تصحیح کتابهای دانشگاهی «نشر دانش» به معرفی کتابهایی که برای ترجمه یا تألیف به اعضای هیئتهای علمی دانشگاهها واگذار شده است می پردازد. در این بخش چهار کتاب معرفی شده است که يك معرفی توسط گروه شیمی و مهندسی شیمی انجام گرفته است و سه کتاب (شیمی آلی، شیمی کوانتومی و حرکت الکترونی) از «مجله آموزش شیمی» *Journal of Chemical Education* نقل شده است. «نشر دانش» از خانم دکتر زهرا وثوق که متنها را در مجله مزبور یافته اند و آقای محمود فلکی که آنها را ترجمه کرده اند سپاسگزار است.

کتاب درسی شیمی فیزیک نوشته «گوردون م. بارو» که در میان آثار معروف دیگری در این زمینه در دهه گذشته شهرت پیدا کرده است، دارای وجوه تمایزی است که نظر کوتاهی بر آن، علل انتخاب آن را برای ترجمه روشن خواهد ساخت.

نخست ساده نویسی، به این معنا که هر مبحث با مقدماتی ترین مطالب و مبانی مربوط به آن آغاز شده و بسط پیدا می کند. توضیحات مبتنی بر رویدادهای فیزیکی و تجربه، هیچگاه به سود روابط ریاضی پیچیده فراموش نمی شود. وجه تمایز دیگر و بسیار مهم، دیدگاه ذره ای یا میکروسکوپی نویسنده و کوششی است که

در راه تلفیق و یکپارچه کردن این برداشت با برداشت کلاسیک و ماکروسکوپی به عمل آمده است. در واقع سعی نویسنده در روشن ساختن این موضوع که خواص اجسام ناشی از رفتار مولکولها و اتمهای سازنده آنها است، بسیار قابل تمجید است. در همین زمینه

Douglas C. Neckers, Bowling Green State University, and Michael P. Doyle, Hope College. John Wiley & Sons, New York, 1977. xxxvi + 1147 pages. Figures and tables. 18 × 26 cm. \$21.95

شیمی آلی

با نشر این کتاب استاد شیمی آلی متن درسی دیگری را نیز برای انتخاب کتاب دوره یکساله در اختیار دارد. این کتاب که توسط «نکرس و دویل» تألیف شده است، به جمع کتابهایی پیوسته است که در چند سال گذشته کوشیدند تا بازاری را که بیش از یک دهه توسط کتاب «موریسون و بوید» قبضه شده بود، تصاحب کنند. انتشارات (ویلی) با ارائه این مدخل توسط نکرس و دویل و یک کتاب ۱۹۷۶ توسط سالومونز، با اقدامی تا حدودی غیر عادی به انتشار دو متن کافی برای دو سال تدریس دست زده است. ولی این امکان وجود دارد که این دو کتاب تا حدودی به منظور استفاده خوانندگان اندکی مختلف ارائه شده باشد، البته با در نظر گرفتن اینکه کتاب نکرس و دویل تا اندازه‌ای دقیق‌تر می‌نمایند.

نکرس و دویل هدف خود را تهیه مقدمه‌ای نوین و کامل برای شیمی آلی اعلام داشته‌اند. راقم این سطور معتقد است که آنها به طور تحسین‌آمیزی به آن هدف دست یافته‌اند. کتاب، مباحثی مانند: ساختمان، واکنشها، مکانیسم و سنتز را که ستونهای اصلی شیمی آلی محسوب می‌شوند بخوبی در خود جمع کرده است. دید گروه عاملی (فونکسیونل) در آن حفظ شده است و قبل از اینکه وارد مبحثی شود، با یادآوری موضوع مربوط به مبحثی که بیشتر ارائه شده است، از تکنیک آموزشی درست تقویت آموخته‌ها سود می‌جوید. بر خلاف شروع کندی که برخی آن را به عنوان ایرادی بر کتاب درسی موریسون و بوید در نظر می‌گیرند، نکرس و دویل گروههای عاملی معمولی را در مرحله‌ای پیشتر مطرح نموده‌اند. به عنوان نمونه، در حالی که هالوژن دار شدن الکان‌ها را در صفحه ۵۰ برای تهیه آلکیل هالید بیان داشته‌اند، مکانیسم زنجیری رادیکال آزاد را بعداً به طور مفصلتر در فصل ۱۷ در مبحث کلی واکنشهای هومولیتیک مورد بحث قرار داده‌اند. این دید، نوعی بررسی کلی و قبلی جنبه‌های مهم شیمی آلی را ممکن می‌سازد و به درک مفاهیم داشتن آگاهی کلی بر مطالب یاری می‌رساند. با این حال در این کتاب، بررسی مباحث بر پایه گروه عاملی، یک دید صرفاً سنتی نیست. نکرس و دویل با تأکید بر ارتباطها و شباهتها به جای ارجاع دادن هر گروه به فصل مربوط به آن، فونکسیون‌های مرتبط را ترکیب کرده‌اند (فصل ۱۱، ترکیبات شامل کربن، هیدروژن و اکسیژن؛ فصل ۱۶، ترکیبات شامل کربن، هیدروژن و نیتروژن).

روش خاص رسیدن به روابط و معادلات مهم را در قلمرو ذره‌ای که با انتخاب راههای کوتاه و میان بر انجام می‌شود نیز باید ذکر کرد.

تکیه بر روشهای مدرن و گوناگونی فصولی که به شرح آنها اختصاص داده شده نتیجه دیگری از برداشت اصلی مؤلف است. بالأخره از مجموعه مسائل پایان هر فصل باید نام برد که همگی با استفاده از اندازه‌گیریهای مختلف و داده‌های تجربی و عملی طرح شده و راهگشای روش کار و تحقیق در مراحل بعدی تحصیل است. روی هم رفته، روی سخن نویسنده در همه جای کتاب با دانشجویان بوده و کتاب در درجه اول برای استفاده آنان نوشته شده است.

آخرین ویرایش (ویرایش چهارم، ۱۹۷۹ میلادی) این کتاب ۸۳۰ صفحه‌ای شامل ۲۲ فصل است و چهارده ضمیمه که طبق معمول مسائل نظری پیچیده تر را در بر می‌گیرد. در این کتاب پس از مختصری راجع به خواص گازها و نظریه جنبشی - مولکولی آنها، مقدماتی از مکانیک کوانتیک و آماری عرضه می‌شود تا در فصلهای بعدی به طور مبسوطتر مطرح گردد، سپس مبحث ترمودینامیک شامل قوانین آن، ترموشیمی، انرژی آزاد و تعادلهای شیمیایی و سیستم‌های چندتایی و به دنبال آن فصلی درباره تعادل فازها (قاعده فاز گیپس و انواع دیاگرام‌های فاز) آورده شده است. در چند فصل بعدی کتاب، مکانیک کوانتیک در سطح پیشرفته‌تری مورد بررسی قرار می‌گیرد که شامل ساختمان اتم (یک الکترونی و چند الکترونی)، تقارن و تئوری گروه و پیوند شیمیایی است. در این مقطع، خواننده به اندازه کافی با مقدماتی آشنا شده است، لذا نویسنده کتاب، مطالعه تجربی ساختمان مولکولی (روشهای مختلف طیف‌سنجی نظیر چرخشی، ارتعاشی، الکترونی و مغناطیسی هسته و الکترون)، جامدات (روشهای دیفراکسیون)، خواص الکتریکی و مغناطیسی مولکول‌ها (گشتاور دو قطبی مولکولی، تعبیر مولکولی دیاماگنتیسم و پاراماگنتیسم) و الکتروشیمی (طبیعت الکترولیت‌ها در محلول و نیروی الکتروموتیو پیل‌های شیمیایی) را مطرح می‌کند. فصل بعدی درباره سرعت و مکانیزم واکنشهای شیمیایی (رابطه بین قوانین سرعت و مکانیزم واکنشها و طبیعت واکنشهای ابتدایی) است. در فصلهای پایانی کتاب، مباحث فوتوشیمی، سطوح و کاتالیزورهای ناهمگون و ماکرومولکول‌ها مختصراً عرضه می‌گردند.

مشخصات متن اصلی کتاب از این قرار است:

Gordon M. Barrow, *Physical Chemistry*, Fourth Edition, 1979, Mc Grow - Hill Book Company.

روی هم رفته، نکرس و دوپل در این متن جدید خوب کار کرده‌اند و مدرسان مسلماً باید آن را به عنوان یک کتاب خوب برای دوره یکساله شیمی آلی در نظر بگیرند.

Quantum Chemistry

Ira N. Levine, Brooklyn College of the CUNY, New York. 2nd Edition. Allyn & Bacon, Inc., Boston, Massachusetts, 1974. xii + 506 pp. Figures and tables. 16 × 24 cm.

شیمی کوانتومی

این کتاب یک متن عالی درسی برای سال اول دوره فوق لیسانس در شیمی کوانتومی است که تعلیم آن دو یا سه ثلث سال تحصیلی طول می‌کشد، و در مورد ساختمانهای الکترونی اتم‌ها و مولکول‌ها به بحث می‌پردازد. این کتاب نه به جذب، انتشار و پخش نور می‌پردازد و نه به دینامیک حرکت روی سطوح انرژی پتانسیل. بهترین بود که استنتاج معادلات SCF هارتزی-فاک بر پایه می‌نیم کردن دترمینان اسلاتر تابع موجی در فصل ۱۱ گنجانده شود. به نظر من بحث مختصر پیشرفتهای نوین در شیمی کوانتومی که در بخش ۱۳/۱۵ ارائه شده است، برای متنی در سطح دوره فوق لیسانس کافی نیست. از موضوعات نوینی چون مباحث همبستگی الکترونی سینانوگلو و نسبت، توابع چند جسمی گرین، تکنیک‌های دیاگرامی و محاسبات خواص، بجز انرژی، در جزئیات کافی که اهمیت و محتوای آنها را به دانشجو نشان دهد، بحث نشده است. ۹ بخش آن مشتمل بر روشهای نیمه تجربی، قواعد وودوارد-هوفمن و نمونه‌های مشخص (کنکرت) محاسبات SCF، برجسته‌ترین مباحث این کتاب را تشکیل می‌دهند. به نظر می‌رسد که شاخص اصلی این متن، بحث واضح اصول شیمی کوانتومی مشتمل بر اپراتورها و توابع موجی، مسائل مربوط به مدل یک بعدی، مقدار حرکت زاویه‌ای، روشهای اوریاسیون و اختلال و حالت‌های الکترونی اتم‌ها و مولکول‌ها باشد.

به عقیده من، پروفیسور لوین با ارائه این متن که در سطحی مناسب دانشجویان سال اول دوره فوق لیسانس و دانشجویان هوشمند دوره لیسانس در بیشتر دانشگاههایی که PhD اعطا می‌کنند نوشته شده است، کار خوبی انجام داده است. او با روش تعلیمی (پداگوژیک) مطبوعی در پرداختن به مفاهیم و استنتاجهای دشوار موفق شده است، بی آنکه از طرح موضوعهای پیچیده اجتناب ورزد یا برداشتن گامهای دشوارتر کسل کننده تر را بر عهده دانشجو واگذارد. من بویژه نحوه کار او را در طرح مسائل بنیادی مکانیک کوانتومی، که تا فصل ۷ به آن نمی‌پردازد، می‌پسندم؛ در فصلهای ۱ تا ۶ برترس دانشجویان یا عدم آشنایی

طیف‌نمایی و شیمی فضایی پیشتر (به ترتیب در فصلهای ۴ و ۹) ارائه شده‌اند و به طرز مناسب در سراسر بقیه کتاب جریان دارند. فصل ۶ درآمد بی‌نظیر از مکانیسم‌های واکنش و ذره‌های واسطه‌ای فعال، سپس شرحی متداول از سینتیک، نمودارهای انرژی پتانسیل، ترمودینامیک و غیره را ارائه می‌دهد. در این فصل است که مؤلفان زمینه را برای نوعی دید مکانیستی که در سراسر بقیه کتاب جهت به هم مرتبط کردن هزاران واکنش شیمیایی آلی به صورت انواع قابل شناخت، ایجاد می‌کنند.

به نظر می‌رسد متن کتاب بسیار خواندنی است، هر چند قضاوت نهایی را باید به عهده دانشجویانی گذاشت که برای بار اول با موضوع شیمی آلی مواجه می‌شوند. مؤلفان می‌کوشند تا از تقلید شیوه «مکالمه‌ای» موریسون و بوید اجتناب ورزند. ارجاعات کافی برای روندهای صنعتی و بیوشیمیایی ارائه شده است و دورنماهایی تاریخی، هر چند مختصر، ولی سودمند داده شده است. شکلها و تصاویر بسیار خوب رسم شده‌اند، اگر چه در بعضی موارد زائد می‌نمایند (شکل‌های ۵-۶ و ۹-۶ صفحات ۳۴ و ۱۰). تعداد زیادی تمرینهای گوناگون، هم در پایان کتاب و هم تقسیم شده در پایان همه فصلها وجود دارد. به علت اهمیت اساسی تمرینهایی که برای درک شیمی آلی راهنمای کار هستند، تعداد و کیفیت تمرینهای ارائه شده، مسلماً از امتیازات کتاب است. در چاپ کتاب، نقصی، البته نه چندان مهم، دیده می‌شود، یعنی عنوانهای موضوعات فرعی را در حاشیه متن قرار داده است و تمرینهایی را که در پایان فصلها آمده‌اند نه تو برده است، نه روی متن رنگی چاپ (یا ترام) چاپ کرده است و نه به شکل دیگری آنها را مشخص کرده است؛ در نتیجه، تمرینها، بخشهای ویژه، و متن اصلی آنطور که باید از هم تمیز داده نمی‌شوند.

در پایان متن، پاسخهایی برای پرسشهای منتخب و یک «حل المسائل» سودمند با پاسخهای مفصل، و روش روشنگرانه حل مسائل ارائه شده است. علاوه، یک «راهنمای مطالعه» که جداگانه به فروش می‌رسد نیز چاپ شده است که مرور برنامه‌ریزی شده مطالب را به صورت یک دفتر تمرین امکانپذیر می‌سازد و به عقیده من با استقبال بسیاری از دانشجویان روبرو خواهد شد. برای اینکه دانشجو از موضوع خارج نشود همه تمرینها به بخش مربوط به آن در کتاب اصلی ارجاع داده شده است، و بالآخره با بهره‌گیری از متنی که توسط نکرس و دوپل تهیه شده است، یک راهنمای معلم و یک راهنمای مطالعه دانشجو بر اساس سیستم آموزش انفرادی در دسترس معلم و دانشجو قرار گرفته است.

روی هم رفته، نکرس و دوئل در این متن جدید خوب کار کرده اند و مدرسان مسلماً باید آن را به عنوان يك كتاب خوب برای دوره يكساله شیمی آلی در نظر بگیرند.

Quantum Chemistry

Ira N. Levine, Brooklyn College of the CUNY, New York. 2nd Edition. Allyn & Bacon, Inc., Boston, Massachusetts, 1974. xii + 506 pp. Figures and tables. 16 × 24 cm.

شیمی کوانتومی

این کتاب يك متن عالی درسی برای سال اول دوره فوق لیسانس در شیمی کوانتومی است که تعلیم آن دو یا سه نلت سال تحصیلی طول می کشد، و در مورد ساختمانهای الکترونی اتم ها و مولکول ها به بحث می پردازد. این کتاب نه به جذب، انتشار و پخش نور می پردازد و نه به دینامیک حرکت روی سطوح انرژی پتانسیل. بهترین بود که استنتاج معادلات SCF هارتزی- فاک بر پایه می نیم کردن دترمینان اسلاتر تابع موجی در فصل ۱۱ گنجانده شود. به نظر من بحث مختصر پیشرفتهای نوین در شیمی کوانتومی که در بخش ۱۵/۱۳ ارائه شده است، برای متنی در سطح دوره فوق لیسانس کافی نیست. از موضوعات نوینی چون مباحث همبستگی الکترونی سینانوگلو و نسبت، توابع چند جسمی گرین، تکنیک های دیاگرامی و محاسبات خواص، بجز انرژی، در جزئیات کافی که اهمیت و محتوای آنها را به دانشجو نشان دهد، بحث نشده است. ۹ بخش آن مشتمل بر روشهای نیمه تجربی، قواعد وودوارد- هوفمن و نمونه های مشخص (کنکرت) محاسبات SCF، برجسته ترین مباحث این کتاب را تشکیل می دهند. به نظر می رسد که شاخص اصلی این متن، بحث واضح اصول شیمی کوانتومی مشتمل بر اپراتورها و توابع موجی، مسائل مربوط به مدل يك بعدی، مقدار حرکت زاویه ای، روشهای واریاسیون و اختلال و حالت های الکترونی اتم ها و مولکول ها باشد.

به عقیده من، پروفیسور لوین با ارائه این متن که در سطحی مناسب دانشجویان سال اول دوره فوق لیسانس و دانشجویان هوشمند دوره لیسانس در بیشتر دانشگاههایی که PhD اعطا می کنند نوشته شده است، کار خوبی انجام داده است. او با روش تعلیمی (بداگوریک) مطبوعی در پرداختن به مفاهیم و استنتاجهای دشوار موفق شده است، بی آنکه از طرح موضوعهای پیچیده اجتناب ورزد یا برداشتن گامهای دشوارتر کسل کننده تر را بر عهده دانشجو واگذارد. من بویژه نحوه کار او را در طرح مسائل بنیادی مکانیک کوانتومی، که تا فصل ۷ به آن نمی پردازد، می پسندم؛ در فصلهای ۱ تا ۶ برترس دانشجویان یا عدم آشنایی

طیف نمایی و شیمی فضایی پیشتر (به ترتیب در فصلهای ۴ و ۹) ارائه شده اند و به طرز مناسب در سراسر بقیه کتاب جریان دارند. فصل ۶ يك درآمد بی نظیر از مکانیسم های واکنش و ذره های واسطه ای فعال، سپس شرحی متداول از سینتیک، نمودارهای انرژی پتانسیل، ترمودینامیک و غیره را ارائه می دهد. در این فصل است که مؤلفان زمینه را برای نوعی دید مکانیستی که در سراسر بقیه کتاب جهت به هم مرتبط کردن هزاران واکنش شیمیایی آلی به صورت انواع قابل شناخت، ایجاد می کنند.

به نظر می رسد متن کتاب بسیار خواندنی است، هر چند قضاوت نهایی را باید به عهده دانشجویانی گذاشت که برای بار اول با موضوع شیمی آلی مواجه می شوند. مؤلفان می کوشند تا از تقلید شیوه «مکالمه ای» مورسون و بوید اجتناب ورزند. ارجاعات کافی برای روندهای صنعتی و بیوشیمیایی ارائه شده است و دورنماهایی تاریخی، هر چند مختصر، ولی سودمند داده شده است. شکلها و تصاویر بسیار خوب رسم شده اند، اگر چه در بعضی موارد زائد می نمایند (شکل های ۵-۶ و ۹-۶ صفحات ۳۴ و ۱۰). تعداد زیادی تمرینهای گوناگون، هم در پایان کتاب و هم تقسیم شده در پایان همه فصلها وجود دارد. به علت اهمیت اساسی تمرینهایی که برای درک شیمی آلی راهنمای کار هستند، تعداد و کیفیت تمرینهای ارائه شده، مسلماً از امتیازات کتاب است. در چاپ کتاب، نقصی، البته نه چندان مهم، دیده می شود، یعنی عنوانهای موضوعات فرعی را در حاشیه متن قرار داده است و تمرینهایی را که در پایان فصلها آمده اند نه تو برده است، نه روی متن رنگی چاپ (یا ترام) چاپ کرده است و نه به شکل دیگری آنها را مشخص کرده است؛ در نتیجه، تمرینها، بخشهای ویژه، و متن اصلی آنطور که باید از هم تمیز داده نمی شوند.

در پایان متن، پاسخهایی برای پرسشهای منتخب و يك «حل المسائل» سودمند با پاسخهای مفصل، و روش روشنگرانه حل مسائل ارائه شده است. بعلاوه، يك «راهنمای مطالعه» که جداگانه به فروش می رسد نیز چاپ شده است که مرور برنامه ریزی شده مطالب را به صورت يك دفتر تمرین امکانپذیر می سازد و به عقیده من با استقبال بسیاری از دانشجویان روبرو خواهد شد. برای اینکه دانشجو از موضوع خارج نشود همه تمرینها به بخش مربوط به آن در کتاب اصلی ارجاع داده شده است، و بالأخره با بهره گیری از متنی که توسط نکرس و دوئل تهیه شده است، يك راهنمای معلم و يك راهنمای مطالعه دانشجو بر اساس سیستم آموزش انفرادی در دسترس معلم و دانشجو قرار گرفته است.

آنها نسبت به مفاهیم جدیدی چون اپراتورها، اندازه گیریها، توابع موجی، مقادیر ویژه، مقادیر متوسط و غیره فائق آمده است. من به تجربه دریافته ام که ارائه مسائل بنیادی، قبل از اینکه دانشجو با طرح چند مسئله ساده روبرو شده باشد، موجب واگم و سردرگمی دانشجو خواهد شد. معتقدم که نحوه ارائه پروفیسورلویین برای کتابی که به مثابه متن ابتدایی در شیمی کوانتومی جهت مطالعه دانشجویان در يك دوره در نظر گرفته شده بسیار مناسب است. شیوه نگارش کتاب نشان می دهد که مؤلف با مشکلات دانشجو بخوبی آشناست و نگران آنهاست. او به وضوح می کوشد تا موضوع را هرچه بیشتر قابل فهم و لذتبخش سازد و به نظر من در این زمینه تا حدود زیادی موفق بوده است.

خلاصه اینکه، می توانیم این کتاب را جداً برای شروع دوره فوق لیسانس در شیمی کوانتومی توصیه کنیم به عقیده من چون در این کتاب برخی از پیشرفتهای مهم نوین، بتفصیل کافی بررسی نشده اند ارزش این متن، به عنوان يك کتاب مرجع پژوهشی، برای دانشجویانی که علاقه مند به گذراندن دوره ای در شیمی نظری یا فیزیک شیمی تجربی اند محدود شده است. در هر حال، بیان بسیار روشن و اسلوب آموزشی ارزشمندی که در این کتاب بکار گرفته شده است آن را با استقبال دانشجویان روبرو خواهد کرد.

Electron Movement: A Guide for Students of Organic Chemistry

Daniel R. Weeks, Seton Hall University.
W. B. Saunders, Philadelphia, 1976. xv + 133 pages. Figures and tables. 19.5 X 26 cm. \$4.95

حرکت الکترونی: يك راهنما برای دانشجویان شیمی آلی
این کتاب به عنوان يك کتاب دفتر کار مکمل درس برای استفاده در يك دوره معمولی سال اول شیمی آلی طرح شده است. مؤلف به طور مؤثری از دید برنامه ریزی، جهت بررسی سه مبحث زیر بهره می گیرد: (۱) ساختمانهای لوویس، (۲) ساختمانهای

رزونانس، و (۳) مکانیسمها.

در فصل اول، مجموعه ای از شش قاعده را که در ترسیم درست ساختمانهای لوویس مورد استفاده قرار می گیرند برای انواع مولکولهای آلی که تقریباً همه گروههای عاملی مهم را در بر می گیرد، به دانشجو ارائه می شود. در این فصل قسمتهایی که از نمایش بارهای قراردادی مولکولها و یونها بحث می کند بسیار جالب است.

فصل دوم به ارائه چند قانون ساده برای رسم ساختمانهای رزونانس، همراه با تمرینهای متعددی، اختصاص دارد که دانشجو را ملزم می سازد تا اشکال رزونانس را برای یونهای ساده، بنزن و هیدروکربنهای بنزویید، بنزنهای استخلافی، و مولکولهای خنثی که دارای ساختمانهای رزونانس با انفصال بار هستند، ترسیم نماید. فصل آخر آن از توزیع مجدد الکترونی بحث می کند که در يك سری از واکنشهای نمونه وار آلی رخ می دهد که مستلزم گسسته شدن و تشکیل پیوند هترولیتیک می باشد. همچنین شامل واکنشهایی است که گسسته شدن پیوند سیگما، تشکیل پیوند سیگما، گسسته شدن و تشکیل پیوند به طور همزمان، مکانیسمهای پیچیده، و نوآرایی الکترونی را روشن می سازد. در این فصل، مجموعه ای عالی از نمونه های مکانیستی گردآوری شده است. این متن با ۲۴۴ تمرین با برنامه و پاسخهای آنها، به طور مشخص برای دانشجو تنظیم شده است. در طول مسیر کار، يك سری تمرین معین و پاسخهای کنترل شده، بدون آشتباه چاپی، ذکر شده است.

کتاب حاضر در بین متنهای مکملی که برای آغاز دوره شیمی آلی به طور متداول در دسترس می باشند، از نظر محتوای بی نظیر است. این متن برای مدرسانی که می خواهند دانشجویان درک درستی از اصول الکترونی که اینک جزء لاینفک همه دوره های شیمی آلی مدرن است، داشته باشند ارزش خود را به ثبوت می رساند.

شد، ۱۸۰ پرسشنامه فاقد پیشنهاد تألیف یا ترجمه بود و یا فقط در آنها اعلام آمادگی شده بود. ۹۴ پرسشنامه مورد تصویب و تأیید گروه قرار گرفته است که شامل ۲۲ پیشنهاد تألیف و ۷۲ پیشنهاد ترجمه است. نام کتابهایی که این گروه تألیف یا ترجمه آنها را تعهد کرده است بدین قرار است:

گروه زیست شناسی

این گروه کار خود را از تاریخ ۱۳۵۹/۸/۱۸ آغاز کرد. از تعداد ۵۰۰ پرسشنامه که در دفتر این گروه جمع آوری و بررسی

1. S. A. Wallwork. *Ecology of Soil Animals*
2. Guy Dcysen. *La Cellule Vegetale (Structure et Fonctionment)*
3. F. E. Round. *The Biology of Algae*
4. Kauffmann. *Laboratory Exercises in Genetics*
5. Roger Dajoz. *Precis d'Ecologie*
6. C. F. Graham / P. F. Wareing. *The Developmental Biology of Plants and Animals*
7. J. L. Guignard. *Abrege de Biochimie Vegetale*
8. J. R. Etherington. *Environmental and plant Ecology*
9. H. D. Patton et al. *Introduction to Basic Neurology*
10. Levy, Campbell & Blackburn. *Introduction to Basic Neurology*
11. Gibbs. *Plant Virology, Principles*
12. Beaumont & Cassier. *Travaux Pratiques de Biologie Animale*
13. A. P. Cassarett. *Radiation Biology*
14. E. Epstain. *Mineral Nutrition of plants*
15. Guinochet. *Phytosociology*
16. J. Larner. *Intermediary Metabolism and its Regulation*
17. Lubert Stryer. *Introduction a la Biochimie*
18. H. Boue & R. Chanton. *Zoology*
19. Gerard Korp. *Cell Biology*
20. Roger Folliot. *Les phase Chimiques de la Biologie Cellulaire,*
21. Lubert Stryer. *Introduction a la Biochimie*
22. *Drosophila Guide*
23. A. Berkaloff et al. *Biologie et physiologie Cellulaire*
24. *Manual of Clinical Microbiology*
25. *The Biosphere*
26. *The Fresh Water Algae*
27. *Experimente Dur Stoffwechsel*
28. Loomis & Steeve. *The Biology of Algae*
29. G. Rheinheimer. *Mikrobiologie der Gewasser*
30. G. D. Tharp. *Experiments in Physiology*
31. Demis Pitt. *Lysosomes and Cell Function*
32. G. Lauge, J. Bergerard & J. R. Le Berre. *Cours d'entomologie*
33. Luria. *Lectures in Biology*
34. A. R. Prevot. *Techniques pour le Diagnostic de Bacteries Anaerobies*
35. Prof. Gotbelj. *Treibende Welt*
36. *Nitrogen Fixation*

ب) تألیف

۱۰. عملیات آزمایشگاهی فیزیولوژی جانوری	۱. اصول فیزیولوژی جانوری
۱۱. اکولوژی عمومی	۲. میکروبیولوژی عملی (آخرین چاپ)
۱۲. ژنتیک مشاوره	۳. فتوسنتز و متابولیسم
۱۳. مقدمات میکروشناسی پزشکی برای دوره‌های پیراپزشکی	۴. رستنیهای خوزستان
۱۴. مرفولوژی و آناتومی حشرات	۵. پرندگان ایران
	۶. اصول حشره‌شناسی (زیستشناسی و شناسایی)
	۷. گیاهشناسی کاربردی
	۸. جغرافیای حیوانی
	۹. ژنتیک انسانی و مشاوره ژنتیکی

۱. ترجمه کتاب *Poultry Nutrition (handbook)*
۲. « *Artificial Insemination of Sheeps S. salmon* »

از جمله فعالیتهای دیگر گروه همانطور که اشاره شد تشکیل يك سمینار دو روزه با شرکت عده ای از اعضای هیئت علمی رشته های مختلف دانشکده های کشاورزی و منابع طبیعی سراسر کشور بود که در روزهای چهارشنبه ۱۷ و پنجشنبه ۱۸ دیماه ۵۹ در تهران برگزار گردید. منظور از برپایی این سمینار آشنایی شرکت کنندگان با هدفها و فعالیتهای این گروه و نیز تدوین و تصویب آئینامه آن و نظر خواهی جهت تشکیل هیئتهای داوری و بررسی کتب تألیفی و ترجمه ای بود.

آئین نامه گروه که در این سمینار مورد بررسی و تصویب قرار گرفت مشتمل بر چهار ماده ای است که در آن به ترتیب اهداف وظایف گروه، ضوابط انتخاب کتب برای ترجمه و تألیف، و تشکیلات گروه تشریح شده است.

در شرح وظایف گروه نکاتی از قبیل بررسی پیشنهادهای تألیف و ترجمه، تهیه صورت کتابهای مناسب برای ترجمه و تألیف و پیشنهاد آن به دانشگاهها، بررسی مناسبت و لزوم چاپ مجدد کتب منتشر شده، ایجاد ارتباط مترجمین و مؤلفین با هیئتهای داوری و بررسی کننده و بالأخره تأییدنهایی متون برای چاپ، نشر و غیره در نظر گرفته شده است.

ضوابط انتخاب کتب برای ترجمه و تألیف شامل ضوابط عمومی و ضوابط خاص کتب ترجمه ای و یا تألیفی می باشد. برخی از ضوابط عمده که در این آئین نامه مطرح شده عبارت است از کمبود منابع فارسی در زمینه موضوع کتاب، رفع نیازهای علمی و فنی موجود، پیوند به گذشته علمی کشور و باز نویسی متون اصیل و قدیمی، انطباق مطالب کتاب بر شرایط گوناگون اقلیمی و زراعتی کشور، استنتاج از پژوهشهای پیگیر در رشته های مختلف کشاورزی و منابع طبیعی، برخورداری مطالب از زیر بنای تحقیقی و تجربی مؤلف و ...

در مورد سازمان گروه، شورای مرکزی هماهنگی هیئتهای داوری و اعضای بررسی کننده کتب پیش بینی شده است. همچنین ترکیب هیئتهای داوری، ضوابط انتخاب و وظایف آنها در آئین نامه ذکر شده است.

اعضای هیئتهای داوری رشته های مختلف به تعداد معین از بین کسانی که از طریق جهاد دانشگاهی با نظر گروههای آموزشی مربوطه معرفی می شوند در شورای مرکزی هماهنگی گروه با توجه

گروه ضمن ادامه فعالیتهای خود در زمینه بررسی پرسشنامه ها، انتخاب کتب و ارجاع کار ترجمه و تألیف آنها به داوطلبان، اقدامات اساسی در جهت ایجاد تشکیلاتی بمنظور داوری و بررسی متون فارسی نیز بعمل آورده است. تشکیل هیئتهای داوری و بررسی کننده کتب در حال حاضر از اهم فعالیتهای این گروه بشمار میرود.

از تاریخ ۲۳/۹/۵۹ به بعد تعداد ۴۹ نسخه دیگر از کتب رشته های مختلف کشاورزی و منابع طبیعی جهت تألیف و ترجمه انتخاب و واگذار گردیده است و لذا شمار کتابهاییکه تاکنون بدین منظور به تصویب این گروه رسیده بالغ بر ۱۵۳ نسخه است. ذیلاً به معرفی تعدادی از کتابهایی که اخیراً توسط این گروه جهت تألیف یا ترجمه به داوطلبان واگذار شده است می پردازیم:

الف - رشته آبیاری و آبادانی

۱. تألیف کتاب زهکشی و اصلاح اراضی شور و قلیایی

۲. ترجمه کتاب *design of small canal structures*

ب - رشته باغبانی:

۱. تألیف کتاب نخلستانهای ایران (خرما)

۲. فیزیولوژی پیوند و روشهای مختلف پیوند زدن

۳. اصول طراحی فضای سبز (پارکها و منازل)

ج - خاکشناسی:

۱. خاکشناسی کاربردی

۲. ترجمه کتاب *Soils of arid regions*.

د - زراعت و اصلاح نباتات

۱. به نژادی گیاهی: پایه و روشهای به نژادی

۲. روشهای آماری در کشاورزی

ه - ماشین آلات کشاورزی

۱. تألیف کتاب اصول طراحی تراکتور

۲. ترجمه کتاب *Elements de Machine, Thibaut*

۳. تألیف کتاب تبدیل مواد زائد دامی به سوخت (انرژی)

و - اقتصاد کشاورزی

۱. تألیف کتاب مدیریت مزرعه

ز - گیاه پزشکی و حفاظت گیاهان

۱. تألیف کتاب آفات نباتات زینتی و سبزیجات

۲. تألیف کتاب جانور شناسی عمومی برای کشاورزی

۳. ترجمه کتاب *Pest Control and its Ecology*

- H.F. van Emden

این اثر دارای پنج باب است و هر باب دارای دو فصل است و هر فصل موضوعات مختلفی را در قرآن مورد بحث قرار می‌دهد و تأثیر آنرا بیان می‌کند. عنوان و موضوع بعضی از فصلها به قرار زیر است:

فصل اول: کوششهای نخستین در زمینه تفسیر. فصل دوم: مطالعات لغوی در تفسیر.

فصل سوم: مطالعات و بررسی‌های بیانی برای شیوه قرآن ۵. احمد شبلی. *الحياة الاجتماعية في التفكير الاسلامي*.

این کتاب گوشه‌هایی از تاریخ و احکام اسلام را نشان می‌دهد. مؤلف در این اثر به مسائل زندگی امروزه مسلمانان از قبیل مسائل بانکی، مسائل بیمه و کنترل نسل پرداخته است. ۶. ابو عبدالله حسین بن محمد دامغانی. *وجوه القرآن (الوجوه و نظائر)*

از این کتاب چند نسخه خطی موجود است. نسخه‌ای از آن در کتابخانه خدیویه مصر است و گویا ده نسخه آن در کتابخانه‌های دیگر دنیا وجود دارد. مقصود از وجوه معانی کلماتی است که در آیات متعدد قرآن در معانی و مفاهیم گوناگون بطور حقیقی یا مجازی به کار رفته است.

۷. عبدالرحیم غنیم. *تاریخ الجامعات الاسلامیه الکبری*.

کتابی است درباره تاریخ دانشگاههای بزرگ اسلامی. و از جمله مطالب آن: پیدایش تعلیمات دانشگاهی اسلامی با توجه به زمان و نحوه تعلیم، مساجد، آغاز و روش تعلیم در اسلام، تکوین مسجد، درخشش تعلیم در مسجد، مساجد معروف در صدر اسلام، آکادمی‌ها (شامل بیت الحکمه‌ها، دارالحکمه‌ها، دارالکتبه‌ها) حرکت مدارس، اصل کلمه مدرسه، تأسیس مدارس و دانشگاهها و روش تعلیم و تربیت در هر یک از آنها.

گروه ادبیات فارسی

تعدادی از کتابهایی که برای تألیف به استادان و کارکنان گروههای ادب فارسی دانشگاهها واگذار شده است:

۱- نقد و تحلیل آثار ناصر خسرو

۲- قرآن مجید از دیدگاه علوم بلاغی

۳- متون درسی فلسفی و تفسیری فارسی

۴- مسائل اخلاقی در حدیقه سنائی

۵- تاریخ ادبیات صفویه و قاجار

۶- مشترکات نظامی و فردوسی در مسائل اخلاق اسلامی

۷- تأثیر تشیع در ادب فارسی

به ضوابط مندرج در آئین نامه تعیین می‌شوند. این ضوابط بر مبنای مسئولیت و تعهد در داوری بیطرفانه، آشنائی به کتب رشته تخصصی، تجربه در امر تألیف و ترجمه، تسلط کافی به یکی از زبانهای خارجی و فرهنگ فارسی پایه گذاری شده است. در وظایف هیئتهای داوری آماده کردن متون جهت بررسی، ارجاع آنها به افراد بررسی کننده، جمع آوری آراء این افراد و ابلاغ به مؤلف و مترجم و بالاخره انجام بررسی نهایی متون و صدور رای مقتضی در باب پذیرش یا رد کتاب ضمن قبول مسئولیتهای لازم، ذکر شده است.

سرانجام امر بررسی کتب بوسیله اعضای بررسی کننده صورت خواهد گرفت. لیست اسامی این افراد از هر دانشگاه برای رشته‌های مختلف در خواست شده است. هیئتهای داوری می‌توانند از همکاری افراد غیر دانشگاهی علاقه‌مند و ذیصلاح بدین منظور برخوردار شوند. بدینترتیب انتظار می‌رود این گروه بتواند ضمن جلب همکاری صمیمانه اعضای هیئت علمی علاقه‌مند و مجرب دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی سراسر کشور از طریق جهادهای دانشگاهی، امر داوری و بررسی متون فارسی تهیه شده را که یکی از حساس‌ترین مراحل نشر کتب این رشته است، بنحو کاملاً مطلوبی عملی سازد.

گروه ادبیات عرب

معرفی چند کتاب که در گروه ادبیات عرب در دست ترجمه است:

۱. عباس محمد عقاد: *حقائق الاسلام و اباطیل خصومه*.

مباحث کتاب: عقیده خدایی، نبوت، انبیان، شیطان، مسائل جنگ، حق امام، اخلاق و آداب است.

۲. عیسی عبده. *الاقتصاد الاسلامی*.

مباحث کتاب: اشاره مختصر به اقتصاد اسلامی، اقتصاد حافظ بدن و نوع انسان، خانواده، خصوصیات اقتصاد اسلامی، رابطه علم دین و علوم انسانی، ارزیابی وفور در عالم خلقت، احتیاجات و انگیزه‌ها، مخارج عمومی ملی کردن، مرام اشتراکی و.... است.

۳. شکر فیصل. *حركة الفتح الاسلامی*.

در این کتاب نهضت و فتوحات اسلامی در قرن اول هجری با توجه به انگیزه‌ها و هدفها مورد بررسی قرار گرفته است. این کتاب مقدمه‌ای است برای شناخت جوامع اولیه اسلامی شیوه نگارش آن محققانه است.

۴. محمد زغلول سلام. *اثر القرآن فی تطور اللغة العربی*.

- ۸- جامع الاحادیث پیامبر اکرم (ص)
- ۹- علم حدیث و بازتاب آن در ادب فارسی
- ۱۰- تصحیح قدیمترین ترجمه نهج البلاغه

۱۹. طرح عملی چگونگی استقرار نظام تعاون در رابطه با زمینه‌های سنتی در روستاهای ایران
۲۰. بررسی ساخت اقتصادی روستاهای شهرهای شیراز، ممسنی و جهرم

گروه علوم اجتماعی

گروه علوم سیاسی

نخستین جلسه گروه علوم اجتماعی در تاریخ ۵/۷/۵۹ تشکیل شد. جلسات این گروه در حال حاضر هفته‌ای دوبار تشکیل می‌شود. تعداد ۱۸۳ پرسشنامه که توسط اعضای هیئت علمی دانشگاهها در رشته علوم اجتماعی تکمیل شده بود، مورد بررسی قرار گرفت و تصمیمات ذیل اتخاذ گردید:

- ۱- با پیشنهاد ۷۲ نفر از استادان در مورد ترجمه، تألیف و تحقیق مورد نظرشان موافقت شد.
- ۲- پاسخ ۴۲ نفر از استادان به پرسشنامه‌ها ناقص تشخیص داده شد و از آنها خواسته شد که در تکمیل آن بکوشند.
- ۳- پرسشنامه‌های دیگری نیز هم اکنون تحت بررسی است. ذیلاً بیست کتاب که گروه علوم اجتماعی عهده دار تألیف و ترجمه آنها شده است معرفی می‌شود.

اولین جلسه این گروه در تاریخ ۵/۹/۵۹ تشکیل گردید. جمعاً ۵۳ پرسشنامه در دفتر گروه جمع‌آوری شده است که پس از بررسی آنها، به تعداد ۳۰ نفر از داوطلبان، آثاری جهت ترجمه و تألیف ارجاع شده است.

فهرست کتابهایی که جهت ترجمه تعیین شده:

1. *the open society and its enemy*
۲. اهمیت استراتژیکی ایران در جنگ جهانی دوم
۳. سه جزیره ایرانی (دو تمب و ابوموسی)
4. *Das Recht der Inter: Organisation*
5. *Egypt in the Arab world*

فهرست کتابهایی که جهت تألیف تعیین گردیده است:

۱. کتاب امپریالیسم
۲. تصویر انقلاب اسلامی از دیدگاه مسائل ارتباط جمعی
۳. ایران در مقابل شوروی و امریکا
۴. کتاب نهادهای ارتباط جمعی
۵. روابط بین الملل و سیاست خارجی ابرقدرتها
۶. سیاست امنیتی و خارجی دولت موقت جمهوری ایران
۷. تاریخ اجتماعی ایران
۸. علم سیاست
۹. روشهای پژوهش در علوم اجتماعی
۱۰. سیستم‌های حکومتی از دید تطبیقی
۱۱. سیاست و حکومت در شوروی
۱۲. جنبش‌های آزادی بخش در قاره افریقا
۱۳. جمهوری خلق چین ۱۹۴۹-۱۹۸۰
۱۴. بررسی سیاست خارجی ایران در دوران رضاخان و پسرش
۱۵. بررسی و امکان توسعه روابط ایران و کشورهای جهان سوم
۱۶. مسئله اوقات فراغت در سطح جامعه

۱. روشهای تحقیق در علوم اجتماعی
۲. جامعه‌شناسی انحرافات اجتماعی
۳. انسانشناسی و فرهنگ مردم آفریقا
۴. فرهنگ ادیان
۵. روش تحقیق ساخت‌گرایانه
۶. آموزش بعنوان امپریالیسم فرهنگی
۷. سازمان اجتماعی
۸. جامعه‌شناسی هنر و ادبیات
۹. اخلاق پروتستان و روح سرمایه‌داری
۱۰. رگرسیون چند متغیری در پژوهش رفتاری
۱۱. جامعه‌شناسی بعنوان نهاد اجتماعی
۱۲. جامعه‌شناسی شهری
۱۳. آموزش در کشورهای فقیر
۱۴. نظام آبیاری سنتی در مناطق مختلف ایران
۱۵. تاریخ اجتماعی و اقتصادی ایران در قرن نوزدهم
۱۶. طرح مقدماتی مطالعه درباره اصلاحات ارضی انقلابی در ایران

۱۷. بررسی ساخت اقتصادی و اجتماعی شهر شیراز

۱۸. کاهش مرگ و میر و عوامل تعیین‌کننده آن

دانشگاهها که فقط تقاضای انجام تحقیق را داشته‌اند به وسیله همکاران گروه بررسی شده است و از آن میان در مورد عده‌ای که تحقیقی اساسی و بنیادی پیشنهاد کرده بودند توصیه‌هایی به دفاتر جهاد دانشگاهی شده است و تصمیمگیری در مورد تحقیقات به عهده دفاتر جهاد دانشگاهی میباشد. نام تعدادی از کتابهای این گروه از این قرار است:

نخستین جلسه گروه در تاریخ ۵۹/۷/۱۶ تشکیل گردید. در تاریخ ۵۹/۱۰/۳ کار بررسی ۴۰۱ پرسشنامه مربوط به علوم تربیتی و روانشناسی به اتمام رسید و احکام مربوطه برای ۱۰۲ نفر که پرسشنامه‌های آنها مورد تصویب قرار گرفته بود صادر شد. در مورد ۵۱ پرسشنامه نیز بعلت نواقصی که داشتند تصمیمگیری نشده. ضمناً پرسشنامه‌های ۴۸ نفر از اعضای هیئت علمی

الف) ترجمه

1. Goldfried M. R. Clinical Behavior Therapy
2. Lanyon, Richard I. Personality Assessment
3. Winer, B. I. Statistical Principles in Experimental Design
4. Hilgard & Bower Theories of Learning
5. Shalaby A History of Muslim Education
6. Al Aitas, S. N. Aims and Objectives of Islamic Education
7. ? Islam Egitim Tarihi
8. Cariton, W. H. Foundations of Teaching with Audiovisual Technology
9. Rowntree Derek, Educational Technology in Curriculum Development
10. Kem J. E. Planning and Producing Audiovisual Materials
11. Schultz, M. S. Social and Philosophical Foundations of Education
12. Kerr J. Changing the Curriculum
13. Elkind David Child Development and Education
14. Kirl & Johnson Education of the Retarded Child
15. Tansley A. E. The Education of Slow Learning Childern
16. Luria L' enfant Retarde Mental
17. Weil Marsha Models of Teaching
18. Bandura Albert Social Learning Theory
19. Rorrer Julian B. Clinical Psychology
20. Bloom B. S. Human characteristics & School Learning
21. Filveck Robert Systems in Teaching & Learning

ب) تألیف

- اروپا
۱۴. ارزشیابی و اندازه‌گیری در آموزش و پرورش
 ۱۵. آموزش متون علمی انگلیسی در دانشگاه
 ۱۶. مفهوم انسان در مکتب روانشناسی انسانی
 ۱۷. آسیب‌شناسی روانی
 ۱۸. کلیات روش تدریس
 ۱۹. سیر اندیشه‌های تربیتی در اسلام
 ۲۰. آموزشهای ویژه برای کودکانی که در تحصیل عقب افتادگی دارند.
 ۲۱. اداره کلاس درس
 ۲۲. کاربرد روان‌شناسی محیط در موقعیتهای آموزشی
 ۲۳. روان‌شناسی پیازه برای معلمین و والدین و دانشجویان تربیت معلم

۱. تعلیم و تربیت مقایسه‌ای
۲. اصول جدید آموزش و پرورش
۳. مطالعه و ارزشیابی رفتار کودکان عادی
۴. نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی فردی و گروهی
۵. اصول و مبانی برنامه‌ریزی درسی
۶. روان‌شناسی رفتار سازمانی
۷. سازمان و مدیریت آموزش و پرورش
۸. تغییر دادن رفتارهای کودکان
۹. روش آموزش بزرگسالان
۱۰. مبانی تعلیم و تربیت اسلامی
۱۱. تربیت از دیدگاه اسلام
۱۲. روش‌های تحقیق در علوم تربیتی و رفتاری
۱۳. نقش علوم و معارف اسلامی مسلمین در ایجاد دانشگاههای

بررسی پیشنهادهای تألیف و ترجمه را در زمینه‌های معماری و شهرسازی آغاز کرد.

در زمینه معماری و شهرسازی کلاً از دانشگاه‌های تهران و شهرستانها که به نحوی در امر آموزش معماری و شهرسازی شرکت داشته‌اند یکصد و ده پرسشنامه به شرح زیر دریافت شد و مورد بررسی قرار گرفت.

۲۰ پرسشنامه	۱- مؤسسات آموزش عالی تهران
» ۱۰	۲- دانشگاه‌های شهرستانها
» ۳۲	۳- دانشگاه ملی
» ۲۳	۴- دانشگاه تهران
» ۱۰	۵- دانشگاه علم و صنعت
» ۱۵	۶- دانشگاه فارابی

علاوه بر پرسشنامه‌های بالا، تعداد ۱۶۹ پرسشنامه دیگر در زمینه‌های هنرهای دراماتیک، سینما، تلویزیون، هنرهای تجسمی، موسیقی، هنرهای تزئینی در اوایل بهمن ماه سال جاری به این گروه تحویل شده است. شاخه هنر به منظور بررسی پرسشنامه‌های فوق تشکیل شده است و نتایج این بررسی بعداً اعلام خواهد شد. در زمینه معماری و شهرسازی پرسشنامه‌ها به ترتیب زیر مورد بررسی قرار گرفته است:

پس از بررسی پرسشنامه‌ها معلوم شد که اکثر پیشنهادهای تألیف و ترجمه به طور کامل ارائه نشده است. پس از تماس با پیشنهاددهندگان اکثر اعضای هیئت علمی گروه‌های معماری و شهرسازی، فهرست مطالب مورد ترجمه و تألیف خود را همراه منابع و مأخذ خود، به گروه ارائه دادند.

گروه هنر و معماری و شهرسازی سعی کرد با در نظر گرفتن کمبودهای منابع آموزشی پایه در مراحل نخستین به تألیفات و ترجمه‌هایی اولویت بدهد که بتوانند کمبود فوق را جبران کنند. همچنین با ترجمه‌ها و تألیفات آثاری که می‌توانسته است به غنای علمی رشته‌های معماری و شهرسازی بیفزاید، موافقت نموده است. در مورد انتخاب ترجمه‌ها و تألیفات، در هر دو حالت فوق، به عواملی مانند رابطه بین کمیت کتاب و زمان انجام ترجمه و تألیف (حداقل در فاصله تعطیل موقت دانشگاهها) نیز توجه شده است.

نحوه بررسی این بود که کتابهای پیشنهادی مترجمان و خلاصه تألیف مؤلفان، توسط اعضای گروه و طی تماس با پیشنهاددهندگان بررسی شد و در پاره‌ای موارد از بعضی از صاحب نظران نیز در این باره نظر خواهی شده است.

به این ترتیب تاکنون از میان بررسیهای انجام شده ۱۳ ابلاغ

نخستین جلسه گروه تربیت بدنی در تاریخ ۵۹/۹/۳ تشکیل شد. تعداد شصت پرسشنامه که توسط اعضای هیئت علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در زمینه تألیف و ترجمه کتب تربیت بدنی تکمیل شده بود به این گروه تسلیم شد. سپس از افرادی که پیشنهاد مشخصی برای ترجمه یا تألیف ارائه کرده بودند دعوت به عمل آمد و در جلسات متعدد با آنها مصاحبه و قرار شد که نسبت به ترجمه و یا تألیف کتابهای درسی مورد نیاز با این گروه همکاری کنند. در ضمن، پرسشنامه‌های ناقص در اختیار جهاد دانشگاهی گذاشته شد تا با صاحبان آنها تماس گرفته شود و نسبت به تکمیل پرسشنامه‌های مزبور اقدام لازم بعمل آید. ذیلاً نام بیست کتاب که گروه تخصصی تربیت بدنی عهده دار تألیف یا ترجمه آنها شده است ذکر می‌گردد:

الف) ترجمه

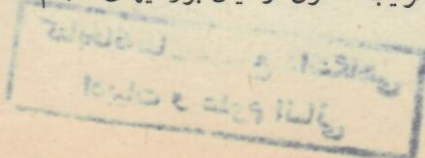
1. Applied Kinesiology
2. The Biology of Physical Activity
3. The Physiological Basis of Physical Education and Athletics
4. Biomechanics of Sports
5. Statistical Principles and Procedures with Application for Physical Education
6. Skill in Sport
7. The Competitive Swimming Manual
8. Complete Guide of Prevention and Treatment of Athletic Injuries
9. Psychological Concepts Applied to Physical Education and Coaches
10. Foundation of Conditioning
11. So You Are Paralyzed
12. Measurement and Evaluation in Physical Education
13. New Football Manual
14. Nutrition, Weight Control and Exercise
15. Gymnastics for Men
16. International Volleyball Federation Coaches Manual

ب) تألیف

۱۷. بهداشت و تغذیه ورزشکاران
۱۸. حرکات اصلاحی و توان بخشی
۱۹. روش تدریس تربیت بدنی
۲۰. واژه‌های تربیت بدنی

گروه هنر و معماری و شهرسازی

این گروه از اوایل آبانماه سال جاری تشکیل شد و کار

برای ترجمه و ۹ ابلاغ برای تألیف از طرف این گروه صادر شده است و در حال حاضر ۱۲ پیشنهاد در دست بررسی است. عناوین آثار انتخاب شده در فهرست ضمیمه ذکر شده است.

الف) ترجمه:

1. Regional Policy (Reading in Theory and Application)
2. La Geometria dell' Ambiente
3. Pour Une Anthropologie de la Maison
4. Dictionnaire de la Musique
5. Urban Space
6. La citta Europea del Medioevo, la Citta Musulmane
7. Prefabricatione Casa Unifamiliari
8. System Building
9. The Hidden Dimension
10. Geometric Concept in Islamic Art

ب) تألیف:

- ۱- اصول و مبانی معماری
۲. تکنیک زندگی
۳. شالوده شهرهای ایران در دوران اسلامی
۴. ساخت فضایی شهرهای ایران
۵. برنامه ریزی مسکن، اصول و مبانی و روشها
۶. تاریخ شهر نشینی و شهرسازی
۷. مبانی روشهای برنامه ریزی
۸. بیان هندسی احجام (نقشه کشی)

ب) بررسی کتابهای پیشنهاد شده
 ۱- تغذیه. جمع پیشنهادهای رسیده در زمینه تغذیه به طور کلی ۷۲ نسخه است که از آن میان ۲۱ پیشنهاد مربوط به جنبه های عمومی تغذیه، ۲۴ پیشنهاد مربوط به جنبه های تخصصی تر تغذیه، مانند تغذیه کودکان و غیره، ۱۱ پیشنهاد مربوط به رژیم ها و ۱۶ پیشنهاد مربوط به تغذیه در اجتماع است. تمام این پیشنهادها مورد بررسی اولیه قرار گرفته و ۴۱ پیشنهاد از میان آنها جهت بررسی بیشتر انتخاب گردیدند. برای این افراد فرم مخصوصی که تهیه شده بود تنظیم و ارسال گردید تا تصمیم گیری نهائی براساس اطلاعات کاملتری انجام گیرد.

۲- علوم و صنایع غذایی. جمع پیشنهادهای رسیده در این زمینه ۸۳ نسخه است که از آن میان تعداد ۱۰۰ پیشنهاد مربوط به شیمی مواد غذایی، ۴۲ پیشنهاد در زمینه های اختصاصی صنایع و تکنولوژی مواد غذایی، ۱۳ پیشنهاد مربوط به تجزیه مواد غذایی و ۱۸ پیشنهاد مربوط به بهداشت و کنترل و میکروبیولوژی مواد غذایی می باشد. بررسی پیشنهادها در زمینه علوم و صنایع در دست اقدام است و تا به حال از ۱۳ داوطلب اطلاعات کاملتر خواسته شده و با بقیه داوطلبین به تدریج تماس گرفته خواهد شد.

ج) حیطه اصلی کار گروه. کمیته تخصصی علوم غذایی و تغذیه بررسی پیشنهادهای مربوط به تغذیه انسان، رژیمهای درمانی علوم غذایی، شیمی مواد غذایی را تقبل کرده و در زمینه هایی که با گروههای دیگر وجوه مشترک داشته باشند گروه مربوطه را در جریان قرار خواهد داد. بررسی اولیه توسط اعضای کمیته انجام خواهد گرفت و برای بررسی نهایی از دو یا سه صاحب نظر جهت داوری دعوت خواهد شد.

گروه علوم غذایی و تغذیه

اولین جلسه گروه در روز پنجشنبه ۵۹/۹/۲۹ تشکیل شده و تا تاریخ تنظیم گزارش (۵۹/۱۰/۲) جمعاً ۱۱۸ پرسشنامه در دفتر گروه جمع آوری گردیده است. از جمع ۱۱۸ نفر متقاضی تعداد ۹۲ نفر داوطلب ترجمه و یا تألیف کتاب می باشند که از آن میان ۴۵ نفر دارای درجه دکتری تغذیه و علوم غذایی، تعداد ۳۹ نفر دارای فوق لیسانس و تعداد ۸ نفر دارای لیسانس تغذیه و یا صنایع غذایی می باشند. تمام پرسشنامه ها دقیقاً مورد مطالعه قرار گرفته و اقدامات زیر در نهایت سرعت و دقت بر روی آنها انجام گرفته است:

الف) استخراج اطلاعات مفید و مربوط به تألیف و یا ترجمه

کتاب.